

Likabehandlingsplan

- plan för arbetet mot trakasserier, diskriminering och kränkande behandling

Metropols förskola

Giltighetstid: 2023-01-01 – 2023 12-31

Ansvariga: Rektor Ida Löfqvist och biträdande rektor Tove Liinasaari

1. Syfte och bakgrund

Det råder ett absolut förbud mot att kränka, diskriminera eller trakassera barn/elever. All personal har handlingsplikt och skyldighet att utreda och vidta åtgärder. Syftet med en likabehandlingsplan är att barn och elever ska skyddas mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Planen beskriver enhetens systematiska arbete, för barn/elever, personal och vårdnadshavare. Skollagen fastställer att alla skolformer ska arbeta målinriktat för att förebygga och förhindra kränkande behandling. En plan för arbetet ska varje år beskriva verksamhetens mål och de åtgärder som planeras. Genomförandet av dessa åtgärder ska sedan utvärderas i efterföljande års plan. Skolverket anger att planen ska utgå från en kartläggning av nuläget, som beskriver risker och analyserar orsaker.

2. Vision och arbetssätt

“När eleverna lämnar skolan ska de ha sådana kunskaper och färdigheter att de kan välja sin framtid” (BoU)

En inkluderande och hållbar förskola

Förskolan är den första utbildningsform som många barn möter. Utbildningen i förskolan ska främja *alla* barns utveckling och lärande samt lusten att lära framöver. Förskolan har således ett kompensatoriskt uppdrag att skapa förutsättningar för alla barn att lyckas, oavsett familjebakgrund, eventuell funktionsnedsättning, etc. Tillsammans bygger vi en hållbar framtid utifrån såväl ett individperspektiv som ett världsperspektiv.

Nedan beskrivs våra övergripande mål för likabehandlingsarbetet.

Inkludering

Den fysiska miljön anpassas utifrån barns olika förutsättningar och behov, synliga såväl som osynliga och tydliggörande pedagogik genomsyrar vårt arbetssätt

Språk

En kreativ inställning till språk och kulturer genomsyrar det språkutvecklande arbetet. Vi utmanar våra föreställningar kring hur något är (!) och vågar tänka/göra nytt (?)

Hållbar utveckling

Barnen uppmuntras att identifiera frågeställningar kopplade till hållbar utveckling och föreslå egna lösningar (handavtryck) på eventuella problem (fotavtryck)

3. Kartläggning av riskområden

- På förskolan har vi många introduktionstillfällen löpande under året. Vi menar att introduktionstillfällena riskerar att bli otrygga för barnen när rutiner kring dessa inte är tydliggjorda bland personalen.
- Förskolans inredning består till största del av neutrala färger och avdelningarna har liknande möblemang. Vi menar att det kan medföra svårigheter att orientera sig på förskolan, framförallt vid övergångar, vilket i sin tur kan skapa en otrygghet hos barnen.

4. Mål för arbetet

- Introduktionen präglas av tydliga rutiner samt ett förhållningssätt som bidrar till en känsla av trygghet hos både barn och vårdnadshavare.
- Barnen ges goda förutsättningar att orientera sig på förskolan.

5. Handlingsplan

- *Pedagoggruppen* kommer att uppdatera de rutiner och dokument vi använder oss av vid introduktionen så att dessa tydliggörs.
- En mer djupgående kartläggning och analys av introduktionen kommer att genomföras i *Likabehandlingsgruppen* för att uppmärksamma förbättringsområden kopplat till introduktionen. Samtal kring *förhållningssätt som bidrar till en känsla av trygghet* kommer att genomföras vid APT med ledning av ledningsgruppen så att vi når en samsyn i arbetslaget. Enkät skickas ut vid i anslutning till introduktionen som synliggör vårdnadshavares tankar kring genomförd introduktionen – likabehandlingsgruppen *eller* pedagoggruppen ansvarar för detta.
- Likabehandlingsgruppen kommer att arbeta med att tydliggöra lärmiljöerna med stöd av tecken, bilder, symboler, färgkoder, etc. för att skapa goda förutsättningar att orientera sig i huset. Vilken typ av åtgärds som behövs utgår från kartläggning/observationer av övergångar (vilka har uppmärksammats vara särskilt riskfyllda kopplat till området *orientering*).
- Likabehandlingsgruppen (en från varje avdelning samt biträdande rektor) ansvarar för genomförandet av handlingsplanen samt att uppföljning sker systematiskt i likabehandlingsgruppen och APT/utvecklingsdagar.

6. Utvärdering av genomförda insatser

- Tidigare har utomhusmiljön uppmärksammats som ett riskområde. Vid utvärdering synliggjordes en förbättring av utomhusmiljön då likabehandlingsarbetet bidragit till en medvetenhet hos personalen att vi behöver positionera oss på ett fördelaktigt sätt för att helt undanröja risker för kränkande behandling bland barnen. Vi ser att det

fortfarande finns ett behov av att förbättra utbudet av material på gården, en fråga som inte kommer att uppmärksammas i nästkommande likabehandlingsplan (2023), dock fortsätts lyftas i andra forum.

- Vi har tidigare uppmärksammat en risk för att litteraturen inte har en bred representation. En inventering utifrån ett antal diskrimineringsgrunder har dock synliggjort att representationen i hög grad kan bedömas som bred och inkluderande. Vid användandet av litteraturen samt vid nya inköp är det viktigt att vi fortsätter sträva efter en bred och inkluderande representation.

7. Barns/elevers delaktighet i arbetet

Barnen uppmuntras att identifiera frågeställningar kopplade till *social hållbarhet* och föreslå egna lösningar på eventuella problem. Det innebär att vi aktivt arbetar med målområden som solidaritet, respekt, empati, integritet, etc. tillsammans med barnen – hur man är "en bra kompis". Vi lyssnar och tar tillvara på barns olika erfarenheter och tankar och synliggör och gestaltar det på olika sätt. Vi uppmuntrar barnen att säga och visa stopp med handen. Material och litteratur kopplat till Barnkonventionen används som stöd i likabehandlingsarbetet.

8. Rutiner för akuta situationer

Rutiner vid akuta situationer

Alla anställda inom barn- och utbildningsförvaltningen har handlingsplikt och skyldighet att agera. Det är mycket viktigt att alla anställda tar signaler om trakasserier och kränkande behandling på allvar och agerar snabbt.

- Vid kännedom om att ett barn blivit utsatt för kränkning, trakasserier eller diskriminering skall detta förhindras och omgående anmälas till rektor. Rektor informerar i sin tur huvudman och skickar in en anmälan om kränkande behandling.
- Rektor ansvarar för att skyndsamt starta en utredning om vad som skett och vidta utredning och åtgärder för att förhindra fortsatta kränkningar.

Rutiner för att utreda, åtgärda och dokumentera när barn kränker barn

Den som ser kränkande behandling ska snabbt agera och bryta situationen. Vi fortsätter att arbeta mot kränkande behandling genom:

- Kartläggning
- Främjande arbete genom bland annat samtal med barngruppen och att föregå med gott exempel.

- Förebyggande arbete exempelvis genom att pedagogerna finns nära barnen och genom att arbeta med barngruppen utifrån vårt värdegrundsmaterial.
- Vi anmäler i STELLA vid kränkningar eller diskriminering.
- Uppföljning genom samtal i arbetslaget, på förskolan och vid behov också föräldrasamtal.

Rutiner för att utreda, åtgärda och dokumentera när vuxen kränker eller diskriminerar barn

Diskriminerings- och skollagen innehåller ett absolut förbud för anställda att utsätta ett barn för någon form av trakasserier eller kränkande behandling. Alla anställda inom barn- och utbildningsförvaltningen har handlingsplikt och skyldighet att agera och vidta åtgärder om något barn utsätts för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling.

- Vid akuta situationer som behöver avbrytas omgående ansvarar de närvarande pedagogerna för att bryta situationen.
- Anställd informerar rektor omgående om händelse som kan ifrågasättas utifrån likabehandlingsplanen.
- Rektor agerar skyndsamt och informerar huvudmannen.
- Utredning ansvarar rektor eller annan person med ledningsfunktion för. Kartläggning av händelseförloppet görs av rektor tillsammans med arbetslaget eller lämplig person beroende på situation.
- Vid arbetsrättsliga åtgärder, tas även kontakt med personens fackliga organisation.

9. Bilaga: definitioner och begrepp

Diskrimineringsgrunderna i diskrimineringslagen

Med diskrimineringsgrund menas de kategorier av personer eller de karakteristika som skyddas av diskrimineringslagstiftningen:

- **Kön:** Diskriminering och trakasserier som har samband med kön kan vara utfrysning, förlöjligande och skämt kopplade till barns könstillhörighet. Sexuella trakasserier är kränkningar av sexuell natur. De kan ta sig uttryck i sexualiserat språkbruk, tafsande eller visning av pornografiskt material. Vuxna i skolan måste vara uppmärksamma på och agera i situationer där barnens lek inte präglas av frivillighet, ömsesidig nyfikenhet och intresse.
- **Könsidentitet eller könsuttryck** (i diskrimineringslagen könsöverskridande identitet eller uttryck): Att någon inte identifierar sig med sin biologiska könstillhörighet som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön
- **Etnisk tillhörighet:** Diskriminering och trakasserier som har samband med etnisk tillhörighet kan vara förlöjligande eller skämt kopplat till en grupp

- personer med samma nationella eller etniska ursprung, ras eller hudfärg. Skolan/skolan har ett ansvar att arbeta mot rasism och främlingsfientlighet.
- Religion eller annan trosuppfattning: Skolan/skolan får inte missgynna någon elev/barn på grund av hans eller hennes religion. I skolan ska föräldrar kunna lämna sina barn utan att de blir ensidigt påverkade till förmån för den ena eller andra åskådningen. Skolan är skyldig att se till barnets bästa och alla barn har rätt till kunskap och lärande, tankefrihet och religionsfrihet. Begreppet annan trosuppfattning innefattar uppfattningar som har sin grund i eller har samband med en religiös åskådning, till exempel buddism, ateism eller agnosticism.
 - Funktionsnedsättning (i diskrimineringslagen funktionshinder): Funktionsnedsättningar kan vara fysisk, psykisk eller intellektuell och påverka livet på olika sätt. Hit räknas både sådana som syns, och sådana som inte märks lika lätt, som exempelvis allergi, hörsel och synskador, ADHD och dyslexi. Graden av funktionsnedsättning har ingen betydelse. Anm. Funktionshinder uppstår när personer med funktionsnedsättning upplever begränsning i relation till omgivningen. Funktionshinder är inte en egenskap hos individen utan det är miljön som kan vara funktionshindrande.
 - Sexuell läggning: Skolan/förskolan ska förebygga och förhindra diskriminering och trakasserier på grund av sexuell läggning. Med sexuell läggning menas homosexualitet, bisexualitet och heterosexuellitet. Skolan har ett särskilt ansvar att förmedla samhällets gemensamma värdegrund till barnen.
 - Ålder: Det är fortsatt tillåtet att särbehandla på grund av ålder om:
 - särbehandling gäller tillämpning av bestämmelse i förskola, förskoleklass, skolbarnomsorg, grundskola, särskola och specialskola samt om
 - särbehandling har ett berättigande syfte och de medel som används är lämpliga och nödvändiga.

Direkt diskriminering

Att någon missgynnas genom att behandlas sämre än någon annan. För att det ska röra sig om diskriminering ska missgynnandet ha samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Direkt diskriminering känns igen genom likartade fall behandlas olika. Ett exempel kan vara när en flicka nekats tillträde till ett visst gymnasieprogram med motiveringen att det redan går så många flickor på detta program.

Indirekt diskriminering

Med indirekt diskriminering menas lika behandling av olika fall. Krav som verkar neutrala men som i praktiken innebär att en viss grupp missgynnas. Det sker t.ex. när skolan tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar ett barn med ett visst kön, viss etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning eller sexuell läggning. Om exempelvis alla barn serveras samma mat, diskriminerar skolan indirekt de barn som på grund av religiösa skäl behöver annan mat.

Bristande tillgänglighet

Bristande tillgänglighet är när en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att en verksamhet inte vidtar skäliga tillgänglighetsåtgärder för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning. Den som låter bli att genomföra skäliga tillgänglighetsåtgärder kan komma att göra sig skyldig till diskriminering.

Trakasserier

Ett handlande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Begreppet "sexuella trakasserier" innebär ett handlande av sexuell natur som för den skull inte behöver ha samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Anm. Diskriminering är när en vuxen i skolan missgynnar ett barn och det har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Trakasserier som utförs av skolans personal kan också vara diskriminering och kan t.ex. ske genom skolans regler, undervisning, läroböcker etc.

Kränkande behandling (enligt skollagen)

Skolan/förskolan ska förebygga och förhindra det som i skollagen benämns som kränkande behandling såsom mobbning och rasistiska beteenden. Det definieras som ett uppträdande som, utan att ha någon koppling till någon särskild diskrimineringsgrund, kränker ett barns eller en elevs värdighet. Kränkningar kan vara fysiska, verbala, psykosociala, texter och bilder.

Fler begrepp

- Mobbning: En upprepad negativ handling när någon eller några medvetet och med avsikt tillfogar eller försöker tillfoga en annan skada eller obehag.
- Rasism: En föreställning om den egna folkgruppens överlägsenhet utifrån uppfattningen om att det finns biologiska skillnader mellan folkgrupper och att vissa folkgrupper är mindre värda och därmed legitima att förtrycka, utnyttja eller kontrollera.
- Främlingsfientlighet: Rädsla för och/eller stark motvilja mot grupper som definieras genom fysiska, kulturella/etniska eller beteendemässiga karakteristika.
- Homofobi: En uppfattning eller medveten värdering hos en individ, en grupp eller ett samhälle och som ger uttryck för en starkt negativ syn på homo- eller bisexuella personer.